

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

KARAR

Uzmanlık eğitimin yapılacağı birim üniversite hastanesinde *anabilim dalı/bilim dalı*, Bakanlık hastanesinde ise *linik* şeklinde yapılanmıştır. Bir *birimin* yapılanması kurumda *uzmanlık eğitimi faaliyetlerinin* yanı sıra *akademik çalışmalar, tıp eğitimi, uzmanlıktan başka lisans üstü düzeyde eğitim, araştırma faaliyetleri, hizmet faaliyetleri* gibi amaç, görev ve sorumluluklar çerçevesinde gerçekleşir. Uzmanlık eğitimi vermek isteyen bir kurum, ilgili uzmanlık dalıyla ilişkili birden fazla birime sahip olabilmektedir (*örneğin aynı üniversiteye ait birden fazla aynı adı taşıyan bilim dalı*). Bir kurumda bir uzmanlık dalı ile ilişkili olabilecek birden fazla birim varken, ilave olarak o uzmanlık dalında verilecek eğitimde rol oynayabilecek ünite, laboratuvar, servis vb. isimler altında ve kurumun akademik ve hiyerarşik yapılanması kapsamında farklı birimlere bağlı farklı bileşenler de ayrıca mevcut olabilmektedir. Bu hal üniversite olmanın bir sonucu olan multidisiplinerlikle ilişkilidir. Ancak, uzmanlık eğitimi çerçevesinde *eğitime yönelik kaynakların akılcı kullanımı ve verimliliği sağlamak/artırmak* için bu durumdaki kurumlardan bir uzmanlık dalındaki eğitime talip olurlarken aşağıda sayılan kurallara göre uzmanlık eğitimlerini yapılandırmış olmaları bir zorunluluktur:

1. Bir uzmanlık dalında eğitim verilebilecek farklı birimlerin *eğitici, donanım ve portföylerini* birlikte kullanmaları yoluyla eğitim kapasitesini ve niteliğini artırmalıdır;
2. Kaynakların akılcı kullanımı amacıyla farklı birimlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan fonksiyonel yapının hedefi o uzmanlık dalının eğitimine yönelik *çekirdek eğitim müfredatını ve eğitim standardını* karşılamalıdır;
3. Tarif edilen bu fonksiyonel yapı *uzmanlık eğitimi programı* olarak isimlendirilir;
4. Tüm uzmanlık ana ve yan dallarında protokol yapılarak *uzmanlık eğitimi programı* oluşturulabilir. Birden fazla ana dala bağlı yan dallarda uzmanlık eğitimi verilebilmesi için program protokolü oluşturulması zorunludur; zorunluluk bulunan yan dallar ve bu protokollerde bulunması gereken ana dallar aşağıdaki tablo 1, 2 ve 3'te listelendiği ve belirtildiği şekildedir.
5. Birden fazla birimden oluşan *uzmanlık eğitimi programında* birimler aynı kurumda olabileceği gibi farklı kurumlarda da olabilir. Birden fazla birimi fonksiyonel olarak bir araya getirerek *uzmanlık eğitimi programı* oluşturan kurum, Tıpta Uzmanlık Kurulunun internet sitesinden temin edilebilen "*Form 10 - Örnek Program Protokol Formu*" kullanılarak birimler arasında yapılmış protokolü onaylayarak bağlı olduğu üst kurum aracılığı ile Bakanlığa bildirir.
6. **(Değişik 06.02.2014 – 2014/421 K.)**¹ İlgili programdaki eğitimin koordinasyonunda yetkili ve sorumlu olan eğitici *Program Yöneticisidir*. Program yöneticisi eğitim kapasitesi daha yüksek olan birimden seçilir. *Programda* birden fazla *Program Yöneticisi* olamaz ve kim olduğu birimler arasında yapılan *protokole* yazılır. *Program Yöneticisi*, üniversitelere bağlı uzmanlık ana dallarındaki *programlarda* anabilim dalı başkanı, uzmanlık yan dallarındaki *programlarda* bilim dalı başkanı; eğitim ve araştırma hastanelerinde ilgili dalın eğitim sorumlusu; Adli Tıp Kurumunda kurum başkanı olur. *Program Yöneticisi* ilgili dalda eğitici niteliğini haiz olmak zorundadır, anabilim veya bilim dalı başkanı ilgili dalda eğitici niteliğini haiz değilse, o dalda

¹ 06/02/2014 tarihli ve 421 sayılı Karar ile bu maddedeki "uzman" ibareleri "eğitici niteliğini haiz" ve "eğitici" şeklinde değiştirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

başka bir eğitici dekanlık tarafından *Program Yöneticisi* olarak belirlenir.

7. Yukarıdaki maddede bahsedilen 'eğitim kapasitesi'ni belirlemede dikkate alınacak ölçütler şunlardır:
 - a. Kurumun/birimin/alt birimin ilgili yan dalda uzmanlık eğitimi verebilecek ve "Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği"nde tanımlanan şartlara uygun yan dal uzmanlık belgesi olan eğitici sayısı (profesör, doçent, eğitim görevlisi, bir yıllık yardımcı doçent ve başasistan),
 - b. Donanım (yatak, ameliyathane, cihaz ve ekipman, vb.),
 - c. Portföy (poliklinik muayene sayısı, yatan hasta sayısı, ameliyat sayısı, tetkik sayısı ve diğer tıbbi iş ve işlemlerin çeşitliliği)
8. Bir birim, bir uzmanlık dalı için birden fazla *Programda* yer alamaz.
9. Uzmanlık öğrencisi kontenjan talepleri *Program Yöneticisi* ve *Programın* bağlı olduğu kurum tarafından yapılır. *Programda* bulunan diğer birimler kontenjan talebinde bulunamaz.
10. *Program* için açılacak kontenjanlara ÖSYM tarafından yerleştirilen uzmanlık öğrencilerinin atamaları *Program Yöneticisinin* bulunduğu kuruma ve birime yapılır. *Program Yöneticisinin* değişmesi halinde mevcut uzmanlık öğrencilerinin kadroları değiştirilmez.
11. *Programı* oluşturan tüm birimlerde zorunlu rotasyon süreleri dışındaki eğitim süresini planlanırken, ilgili alandaki *eğitici*, *donanım* ve *portföy* kapasiteleri dikkate alınarak orantılı bir şekilde uzmanlık öğrencisinin ne kadar süreyle hangi birimde eğitim alacağı belirlenir ve bu dağılım protokole yazılır. Uzmanlık öğrencisinin eğitimi protokolde yazılı olan süre dağılımına dikkat edilerek planlanır. Program yöneticisi programı bu şekilde uygular.
12. *Program*, ilgili daldaki çekirdek eğitim müfredatına uygun eğitim vermek zorundadır.
13. *Programı* oluşturan birimler ve bu birimlerde geçirilecek eğitim süre dağılımı protokol metninde açık bir şekilde yer alır; bu detaylar Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun internet sitesi üzerinden ilan edilir.
14. Yapılmış protokol yoluyla kayıt altına alınmış Programa ait bilgilerde değişiklik oluşması halinde bu değişikliğe göre yenilenmiş protokol Tıpta Uzmanlık Kuruluna 15 gün içerisinde bildirilmelidir.
15. *Tez konusu ve tez danışmanı*: Tez konusu, birimlerin bulunduğu kurumların akademik kurulları tarafından belirlenen tez konuları arasından uzmanlık öğrencisi talebi dikkate alınarak *Program Yöneticisi* tarafından seçilir ve ana dallar için uzmanlık eğitimi süresinin ilk yarısı içinde, yan dallar için ilk altı ayı içinde, uzmanlık öğrencisine yazılı olarak bildirilir ve *Program Yöneticisi* tarafından kendisine bir tez danışmanı tayin edilir.
16. *Tez jürisi*: Tez, uzmanlık eğitimi süresinin bitiminden üç ay önce, *Program Yöneticisinin* bulunduğu kurumun ilgili akademik kurulu tarafından mevzuata göre oluşturulan jüriye sunulur.
17. *Uzmanlık eğitimini bitirme sınavı jürisi*: Jüri oluşumunda *programı* oluşturan her birimden eğitici bulunmasına özen gösterilir.

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

18. Bu Karardan önce kabul edilip ilan edilmiş olan *Program Protokolleri* programların bağlı olduğu kurumlarca 1.4.2014 tarihine kadar bu Karara göre revize edilmelidir. Uygun şekilde revize edilmeyen protokoller Tıpta Uzmanlık Kurulu Kararı ile kabul edilmiş uzmanlık eğitimi programları listesinden çıkarılır ve uzmanlık öğrencisi kontenjan planlamasında dikkate alınmaz. Listedenden çıkarılan programlarda eğitimi devam etmekte olan uzmanlık öğrencisi bulunması halinde programın sahip olması gereken asgari nitelik ve standartları kaybettiği kabul edilerek mevzuat çerçevesinde işlem yapılır.

19. Bu Kararın alınması ile 27/6/2012 tarih ve 293 sayılı Tıpta Uzmanlık Kurulu Kararı uygulamadan kaldırılmıştır.

Tablo 1: Program protokolü oluşturulabilmesi için protokolde bağlı olduğu tüm ana dalların bulunması gereken yan dallar;

Yan Dal	Ana Dal
<i>Algoloji</i>	Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Nöroloji Anesteziyoloji ve Reanimasyon
<i>Çocuk Ürolojisi</i>	Üroloji Çocuk Cerrahisi
<i>Epidemiyoloji</i>	Halk Sağlığı Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
<i>Romatoloji</i>	Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon İç Hastalıkları
<i>Temel İmmünoloji</i>	Tıbbi Mikrobiyoloji Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji

Tablo 2: Program protokolü oluşturulabilmesi için protokolde bağlı olduğu ana dallardan en az ikisinin bulunması gereken yan dallar;

Yan Dal	Ana Dal
<i>El Cerrahisi</i>	Genel Cerrahi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Ortopedi ve Travmatoloji
<i>İmmünoloji ve Alerji Hastalıkları</i>	İç Hastalıkları Göğüs Hastalıkları Deri ve Zührevi Hastalıkları
<i>İş ve Meslek Hastalıkları</i>	Göğüs Hastalıkları Halk sağlığı İç Hastalıkları

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

Tablo 3: (Değişik 06.02.2014 – 2014/421 K.)² Program protokolü yoğun bakım yan dalının bağlı olduğu ana dallardan en az üç tanesinin katılımıyla hazırlanır. Ancak protokolü oluşturan kurumlarda bulunan ve yoğun bakım uzmanlık belgesine sahip hiç bir eğitici program dışında tutulamaz;

Yan Dal	Ana Dal
Yoğun Bakım	Anesteziyoloji ve Reanimasyon Genel Cerrahi Göğüs Hastalıkları İç Hastalıkları Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Nöroloji

Prof. Dr. Nihat TOSUN
Başkan

Prof. Dr. Recep ÖZTÜRK
Başkan Vekili

Prof. Dr. Murat AKKAYA
Üye

*Prof. Hv. Tbp. Tuğg. Can
Polat EYİĞÜN*
Üye

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

Prof. Dr. Necmi GÖKAY
Üye

Prof. Dr. Hasan HERKEN
Üye

Prof. Dr. M. Haluk İŞERİ
Üye

*Prof. Dr. M.İ. Safa
KAPICIOĞLU*
Üye

*Prof. Dr. Nizamettin
KILIÇ*
Üye

Prof. Dr. H.Fahri OVALI
Üye

Prof. Dr. Mustafa PAÇ
Üye

Prof. Dr. İrfan ŞENCAN
Üye
(oturuma katılmadı)

*Prof. Dr. Mehmet Zeki
TANER*
Üye

*Prof. Dr. Mehmet Raşit
TÜKEL*
Üye
(karşı oy kullandı)*

Prof. Dr. Sinan YOL
Üye

² 06/02/2014 tarihli ve 421 sayılı Karar ile bu tablonun açıklamasındaki "... oluşturulabilmesi için protokolde bağlı olduğu ana dallardan bir tanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon olmak üzere en az üçünün bulunması gereken yan dal;" ibaresi "...yoğun bakım yan dalının bağlı olduğu ana dallardan en az üç tanesinin katılımıyla hazırlanır. Ancak protokolü oluşturan kurumlarda bulunan ve yoğun bakım uzmanlık belgesine sahip hiç bir eğitici program dışında tutulamaz;" şeklinde değiştirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

*** KARŞI OY METNİ**

Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun 5 Kasım 2013 tarih ve 399 No'lu kararına ilişkin ayrışik görüşüm:

Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun 399 No'lu kararı, birden fazla ana dala bağılı yan dallarda uzmanlık eğitiminin esaslarını düzenleyen 27 Haziran 2012 293 No'lu kararının revizyonu niteliğindedir. Ancak, 399 No'lu kararda protokol oluşturulmasıyla ilgili maddeler, yan dal uzmanlık eğitimi dışında, ana dal uzmanlık eğitiminde protokol oluşturulmasının düzenlenmesine ilişkin ifadeler de içermektedir. Oysa, kararın oluşturulma sürecindeki değerlendirme ve tartışmalar tümüyle yan dal uzmanlık eğitiminin düzenlenmesine yönelik olarak yapılmıştır. Bu nedenle 399 No'lu kararın yan dal uzmanlık eğitimiyle sınırlı olması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, yan dal uzmanlık eğitimi protokolünde yer almanın ön koşulu o birimde yan dal uzmanlık belgesi olan eğiticinin bulunması olmalıdır.

Bu çerçevede, 4. Maddede yer alan “Tüm uzmanlık ana ve yan dallarında protokol yapılarak uzmanlık eğitimi programı oluşturulabilir” cümlesi, “birden fazla ana dala bağılı yan dal uzmanlık belgesi olan eğiticilerin bulunduğu yan dallarda protokol yapılarak uzmanlık eğitimi programı oluşturulur” olarak değiştirilmelidir.

Yine aynı şekilde, 5. Maddede yer alan “Birden fazla birimden oluşan uzmanlık eğitimi programında birimler aynı kurumda olabileceği gibi farklı kurumlarda da olabilir. Birden fazla birimi fonksiyonel olarak bir araya getirerek uzmanlık eğitimi programı oluşturan kurum, Tıpta Uzmanlık Kurulunun internet sitesinden temin edilebilen “Form 10 - Örnek Program Protokol Formu” kullanılarak birimler arasında yapılmış protokolü onaylayarak bağılı olduğu üst kurum aracılığı ile Bakanlığa bildirir.” ifadesi, yan dal uzmanlık eğitiminin düzenlenmesine ilişkin olmanın ötesinde tüm uzmanlık eğitimini kapsayıcı niteliktedir. Ayrıca, protokolün başka kurumdan bir birimle yapılmasının koşulu, ilgili birimde yan dal uzmanlık belgesi olan eğiticinin ve yeterli donanımın bulunmaması olmalıdır. Bu nedenle, karardaki ifade, “Kurum içinde ilgili birimde yan dal uzmanlık eğitimi belgesi olan eğitici ve yeterli donanım yoksa bu özelliklere sahip kurum dışından birimlerle protokol yapılabilir” olarak değiştirilmelidir.

6. Maddede yer alan “İlgili programdaki eğitimin koordinasyonunda yetkili ve sorumlu olan eğitici Program Yöneticisidir” ifadesi aynı nedenle, “İlgili yan dal uzmanlık eğitimi programındaki eğitimin koordinasyonunda yetkili ve sorumlu olan eğitici Program Yöneticisidir” olarak değiştirilmelidir.

6. Maddede “Program yöneticisi eğitim kapasitesi daha yüksek olan birimden seçilir” kuralına yer verilmiştir. Bu kural, program yönetiminin sürekli olarak ortak yan dal alanlarından yalnızca birine verilmesi sonucunu doğurarak diğer bilim dalı ya da dallarının, yan dal uzmanlık eğitimi sürecine katılımını sınırlandırabilir, işlevsizleşmelerine neden olabilir, bilimsel çalışmalarda ve ileri sağlık hizmetinin üretilmesinde olumsuz sonuçlara yol açabilir. Ortak yan dal eğitimlerinin, yan dala bağılantılı bütün bilim alanlarının demokratik bir biçimde sürece katılabildiği, katılımıcılığı ve işbirliğini esas alan bir yönetim sistemi ile gerçekleştirilmesi

Toplantı Tarihi : 05 / 11 / 2013
Toplantı No : 52
Karar No : 399

gerekir. Bunun için söz konusu kural bir zorunluluk olmaktan çıkarılmalı, “Program yöneticisi programa katılan birimler tarafından birlikte belirlenir” şeklinde değiştirilmelidir.

18. Maddede “*Bu Karardan önce kabul edilip ilan edilmiş olan Program Protokolleri programların bağlı olduğu kurumlarca 1.4.2014 tarihine kadar bu Karara göre revize edilmelidir. Uygun şekilde revize edilmeyen protokoller Tıpta Uzmanlık Kurulu Kararı ile kabul edilmiş uzmanlık eğitimi programları listesinden çıkarılır ve uzmanlık öğrencisi kontenjan planlamasında dikkate alınmaz. Listeden çıkarılan programlarda eğitimi devam etmekte olan uzmanlık öğrencisi bulunması halinde programın sahip olması gereken asgari nitelik ve standartları kaybettiği kabul edilerek mevzuat çerçevesinde işlem yapılır.*” ifadesine yer verilmiştir. Bu karar, tüm protokollerin tek tip olması biçiminde bir uygulamayı gündeme getirecektir. Nitelikli bir eğitimin güvence altına alınmasına yönelik temel kuralların protokolde yer almasının gerekliliği açıktır. Ancak, bu temel kurallar iyi tanımlanmalı, akademinin yaratıcılığı ve demokratik işleyişini engelleyen, ortak çalışmayı kısıtlayan bir uygulamaya neden olmamalıdır.

Prof. Dr. Mehmet Raşit
TÜKEL
Üye